

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

Developing of the Health School Operating Guidelines under Udon Thani Primary Education Service Area Office 1

ดวงดาว แซ่มชื่น¹, รังสรรค์ โคมยา²

Duangdao Shamsheun¹, Rungson Chomeya²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา 3) พัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอนามัยโรงเรียน จำนวน 306 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียนเป็นสุข มี 6 ตัวชี้วัด 2) ด้านโรงเรียนเป็นสุข มี 3 ตัวชี้วัด 3) ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข มี 1 ตัวชี้วัด 4) ด้านครอบครัวเป็นสุข มี 3 ตัวชี้วัด และ 5) ด้านชุมชนเป็นสุข มี 1 ตัวชี้วัด 2. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนเป็นสุข ($\bar{X} = 3.86$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด มี 2 ด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุขและด้านครอบครัวเป็นสุข ($\bar{X} = 3.62$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X} = 4.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้เรียนเป็นสุข ($\bar{X} = 4.76$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มี 2 ด้านค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุขและครอบครัวเป็นสุข ($\bar{X} = 4.63$) 3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านผู้เรียนเป็นสุข ประกอบด้วย 7 แนวทาง ด้านโรงเรียนเป็นสุข ประกอบด้วย 6 แนวทาง ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข ประกอบด้วย 6 แนวทาง ด้านครอบครัวเป็นสุข ประกอบด้วย 6 แนวทาง และด้านชุมชนเป็นสุข ประกอบด้วย 5 แนวทาง

คำสำคัญ: สุขภาวะ, โรงเรียนสุขภาวะ, แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะ, การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Asst. Prof. Dr. Educational Psychology and Guidance, Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

The purpose of this research were to 1) study the factors and indicators of the health school 2) study the present conditions and desirable conditions of the health school 3) develop the guidelines of the health school operating under Udon Thani Primary Education Service Area Office 1. The samples were 306 school administrators and teachers, using stratified random sampling. Instruments used were assessment factors and indicators, questionnaire, interview form and assessment guidelines. Data were analyzed using mean, standard deviation and modified priority needs index.

Research findings were as follows: 1. There were 5 factors and 14 indicators consisted of 1) Wellbeing of a student 6 indicators 2) Happiness of School 3 indicators 3) Impact on the environment 1 indicators 4) Harmony of the family 3 indicators and 5) Care in the community 1 indicators. 2. The present conditions of the health school overall at a high level, considering each factor, overall at a high level ($\bar{X} = 3.68$), Wellbeing of a student was the highest ($\bar{X} = 3.86$), Impact on the environment and Harmony of the family were the lowest ($\bar{X} = 3.62$). In desirable conditions of the health school overall at a highest level ($\bar{X} = 4.68$), considering each factor, Wellbeing of a student was the highest ($\bar{X} = 4.76$), Impact on the environment and Harmony of the family were the lowest ($\bar{X} = 4.63$). 3. The guidelines of the health school operating under Udon Thani Primary Education Service Area Office 1, Wellbeing of a student consisted of 7 guidelines 2) Happiness of School consisted of 6 guidelines 3) Impact on the environment consisted of 6 guidelines 4) Harmony of the family consisted of 6 guidelines and 5) Care in the community consisted of 6 guidelines.

Keywords: Health, the health school, The guidelines of the health school operating, Developing of the Health School Operating Guidelines

บทนำ

สุขภาพหรือสุขภาวะ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อความเจริญงอกงามและพัฒนาการทุก ๆ ด้านในตัวบุคคล ถ้าการศึกษาคือความเจริญงอกงามจริง บุคคลจะเจริญงอกงามไม่ได้หากสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจของเราไม่สมบูรณ์ไม่ดี หรือมีข้อบกพร่อง ถ้าเด็กมีสุขภาพดีการศึกษาเล่าเรียนก็ย่อมจะดำเนินไปได้ด้วยดี เด็กสามารถนำความรู้หรือประสบการณ์ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม (สุชาติ โสมประยูร และ เอ็มอัชฌา วัฒนบูรานนท์, 2542:

3) การพัฒนาประเทศจะดีหรือไม่เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับสุขภาพหรือสุขภาพที่ดีของคนในประเทศเป็นสำคัญ ประเทศที่ประชากรมีสุขภาพดี มีสติปัญญา มีคุณธรรม มีความสามารถในการทำงาน ประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ ไม่ทำร้ายหรือเบียดเบียนกันย่อมมีความสงบสุขและเมื่อบุคคลในชาติมีสุขภาพดีทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคมย่อมมีความสามารถในการเรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ได้ดี อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติได้ (เอ็มอัชฌา วัฒนบูรานนท์, 2556: 4)

โรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังความรู้ เจตคติและพฤติกรรมทุกด้านแก่เด็ก ดังนั้นโรงเรียน จึงเป็นสถานที่ที่สำคัญมากต่อการสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรค ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ด้านสุขภาพที่ถูกต้องและมีสุขนิสัยที่ดีติดตัวไป จนถึงวัยผู้ใหญ่ (กรมอนามัย, 2553: [http://www. Advisor.anamai.moph.go.th/262/26201.html](http://www.Advisor.anamai.moph.go.th/262/26201.html)) การพัฒนาศักยภาพของคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ต้องเริ่มที่การเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตั้งแต่ เด็ก ซึ่งประกอบด้วยลักษณะของการมีความรู้ความ สามารถในการทำงานหรือดำรงชีวิตได้อย่างเป็น ปกติสุข มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและ จิตใจด้วยนั้นต้องดำเนินการพัฒนาองค์ประกอบ การศึกษากับสุขภาพควบคู่กันไป โดยเริ่มจากวัยเด็ก อันเป็นวัยพื้นฐานของการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ที่ มีศักยภาพและคุณภาพได้อย่างแท้จริง และต้องได้ รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากทาง บ้าน โรงเรียน ชุมชน ซึ่งเป็นลักษณะพื้นฐานที่มี คุณภาพ (วารสารณ์ บุญเชียง, 2556:7)

สำหรับการพัฒนาโรงเรียนตามกรอบ แนวคิดด้านสุขภาพของสำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ใน 4 มิติคือ ภาวะ แห่งความสุขอัน สมบูรณ์ทั้งกาย ใจ สังคม และ ปัญญา นั้น ในระยะเวลาที่ผ่านมา สำนักสนับสนุน สุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว (สำนัก 4) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ดำเนินงานร่วมกับภาคีหลักเพื่อมุ่งหวังให้ เกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสร้างเสริมสุข ภาวะด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็ก และเยาวชนทุกกลุ่ม ทั้งในและนอกโรงเรียน ซึ่งการสร้างเสริมสุขภาพ ะผ่านโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นช่อง ทางหนึ่งที่สำนัก 4 เล็งเห็นความสำคัญและให้การ สนับสนุนมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2546 (มูลนิธิ สถาบันวิจัยระบบการศึกษา: คู่มือการประเมิน โรงเรียนสุขภาวะ, 2544: 1)

“โรงเรียนสุขภาวะ” เป็นโจทย์สำคัญของ การพัฒนาคุณภาพโรงเรียน พัฒนาการศึกษาที่ สามารถรับมือความท้าทายและการเปลี่ยนแปลง

ในศตวรรษที่ 21 ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการ เสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาโรงเรียนให้สามารถ บริหารจัดการและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สร้าง สุขภาวะแก่ผู้เรียนได้กล่าวคือ โรงเรียนต้องมีเป้าหมายเพื่อสร้างเสริมให้ผู้เรียนเป็นสุข องค์กรเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุขและชุมชน เป็นสุข โดยการปรับสภาพแวดล้อม ลดปัจจัยเสี่ยง จัดโครงสร้าง และระบบต่างๆ ให้โรงเรียน สภาพ แวดล้อมครอบครัว และชุมชนเป็นพื้นที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพของผู้เรียนทั้ง ด้านกาย ใจ สังคม จิตวิญญาณและปัญญา โดยให้อิสระโรงเรียน ได้คิดกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากหน้างานของ ตัวเองจนเป็นวิถีโรงเรียน สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ขึ้นภายในโรงเรียนตัวเองตามบริบทแต่ละโรงเรียน (กัมพล เจริญรักษ์. 2558: http://www.krooban-nok.com/news_file/p49412811116.pdf)

จากความสำคัญดังกล่าว โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ยังไม่มีโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนสุขภาวะ ทำให้ ผู้ศึกษาค้นคว้าซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีความสนใจศึกษา ถึงองค์ประกอบและตัวชี้ วัดของโรงเรียนสุขภาวะ สภาพปัจจุบัน และสภาพ ที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานของโรงเรียนสุขภาวะ เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนสุข ภาวะสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาระดับประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของ โรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึง ประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

3. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ผู้บริหารสถานศึกษาและครู อนามัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 1 จำนวนโรงเรียน 233 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 500 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอนามัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 1 จำนวนโรงเรียน 148 โรง จำนวน 305 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (คณาจารย์ภาค วิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2553: 35) และ สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling Technique)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำหน้าที่ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำหน้าที่ให้สัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำหน้าที่ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด

ของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) และ ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด มี 30 ข้อ

2. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 1 ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) และ ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด มี 49 ข้อ

3. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4. แบบประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) มี 28 ข้อ

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา 2) สังเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 ได้องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด 3) ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และ 4) วิเคราะห์ความเหมาะสมและดำเนินการคัดเลือกองค์ประกอบและตัวชี้วัดตามเกณฑ์ที่กำหนด

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 มีทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือ 1) นำผลการศึกษาค้นคว้าประกอบในระยะที่ 1 มาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม 2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และ 3) วิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทางการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 2) สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ 3) ออกแบบแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะผู้เรียนสำหรับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 4) ประเมินแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และ 5) วิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางและคัดเลือกแนวทางตามเกณฑ์ที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

แบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index: PNImodified) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

4. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

5. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแนวทางพัฒนาทางการดำเนินงานโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดโรงเรียนสุภาพะสำหรับสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด คือ องค์ประกอบที่ 1 ผู้เรียนเป็นสุข มี 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีทักษะวิชาการ โดยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 2) ผู้เรียนมีทักษะชีวิต 3) ผู้เรียนมีทักษะสุขภาพ 4) ผู้เรียนมีความเป็นพลเมือง 5) ผู้เรียนมีสำนักอนุรักษทรัพย์ากรและสิ่งแวดล้อม 6) ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม องค์ประกอบที่ 2 ด้านโรงเรียนเป็นสุข มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) โรงเรียนมีการบริหารจัดการให้เกิดสุขภาวะในโรงเรียน 2) โรงเรียนมีการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง ผู้เรียนทั้งกาย ใจ สังคม และปัญญา 3) โรงเรียนมีการร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข มี 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) โรงเรียน ครอบคลุม และชุมชน จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ปลอดภัยอบายมุข และเอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะ ผู้เรียน องค์ประกอบที่ 4 ด้านครอบครัวเป็นสุข มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) มีสัมพันธภาพภายในครอบครัวที่ดี 2) พึ่งพาตนเองได้อย่างพอเพียง 3) ครอบครัวมีวิธีการลดและป้องกันปัจจัยเสี่ยงต่างๆ องค์ประกอบที่ 5 ด้านชุมชนเป็นสุข มี 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ ชุมชนเป็นแบบอย่างและร่วมมือกับโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาสุขภาวะผู้เรียน

2. สภาพปัจจุบันของโรงเรียนสุขภาวะ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนเป็นสุข ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด มี 2 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือสภาพแวดล้อมเป็นสุข และครอบครัวเป็นสุข ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่วนการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยปรากฏผลเช่นเดียวกันกับสภาพปัจจุบัน

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียนเป็นสุข 2) ด้านโรงเรียนเป็นสุข 3) ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข 4) ด้านครอบครัวเป็นสุข และ 5) ด้านชุมชนเป็นสุข

3.1 ด้านผู้เรียนเป็นสุข ประกอบด้วย 7 แนวทาง ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีนิสัยใฝ่รู้เรียน 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐาน และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 5) ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเล่นดนตรีและกีฬา 6) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต 7) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์

3.2 ด้านโรงเรียนเป็นสุข ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหาร โรงเรียนมีวิสัยทัศน์ และนโยบายที่เน้นการเรียนรู้เป็นหลัก ใช้ระบบคุณภาพในการปฏิบัติงาน ดำเนินถึงการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษามีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก 3) ครูมีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง 4) โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองความต้องการ และความสนใจของนักเรียน 5) นักเรียน

ในโรงเรียนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน 6) หลักสูตรของโรงเรียน มีลักษณะที่ยืดหยุ่น สอดคล้องตามสถานการณ์ และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

3.3 ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ 1) จัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนพื้นที่สีเขียวและมีสื่อการเรียนเพียงพอ 2) โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก 3) บุคลิกภาพของครูยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายเหมาะสม 4) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน

3.4 ด้านครอบครัวเป็นสุข ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้ปกครองเอาใจใส่ลูกหลาน 2) ให้ความรักและความอบอุ่น 3) มีการเสริมแรงใจและให้รางวัล 4) การใช้เวลากับลูกอย่างมีคุณภาพ 5) ร่วมมือกับทางโรงเรียนในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 6) การร่วมมือกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

3.5 ด้านชุมชนเป็นสุข ประกอบด้วย 5 แนวทาง ได้แก่ 1) สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม 2) ระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุครุภัณฑ์และอื่นๆ 3) ชุมชนร่วมกับโรงเรียนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี 4) ชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดี 5) ประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษารายการประกอบและตัวชี้วัดของโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด คือ องค์ประกอบที่ 1 ผู้เรียนเป็นสุข มี 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1.1) ผู้เรียนมีทักษะวิชาการ โดยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 1.2) ผู้เรียนมีทักษะชีวิต 1.3) ผู้เรียนมีทักษะสุขภาพ 1.4) ผู้เรียนมีความเป็นพลเมือง 1.5) ผู้เรียนมีสำนักอนุรักษทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 6) ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม องค์ประกอบที่ 2 ด้านโรงเรียนเป็นสุข มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 2.1) โรงเรียนมี

การบริหารจัดการให้เกิดสุขภาวะในโรงเรียน 2.2) โรงเรียนมีการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนทั้งกาย ใจ สังคม และปัญญา 2.3) โรงเรียนมีการร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข มี 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ 3.1) โรงเรียนครอบครัว และชุมชน จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ปลอดภัยพอเพียง และเอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะผู้เรียน องค์ประกอบที่ 4 ด้านครอบครัวเป็นสุข มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.1) มีสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดี 4.2) พึ่งพาตนเองได้อย่างพอเพียง 4.3) ครอบครัวมีวิธีการลดและป้องกันปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ และ องค์ประกอบที่ 5 ด้านชุมชนเป็นสุข มี 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ ชุมชนเป็นแบบอย่างและร่วมมือกับโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาสุขภาวะผู้เรียน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับมูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา (2544: 1) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของโรงเรียนสุขภาวะ มี 5 องค์ประกอบคือ 1. ผู้เรียนเป็นสุข 2.โรงเรียนเป็นสุข 3. สภาพแวดล้อมเป็นสุข 4. ครอบครัวเป็นสุข และ 5. ชุมชนเป็นสุข

2. จากด้านผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่าสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ (ข้อ 1) ผู้เรียนเป็นสุข ($X = 3.86$, $S.D. = 0.46$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ รณณัทกร กตตวันวงศ์ (2557: 89) ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ในระดับดี ที่ปรากฏผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจาก โรงเรียนได้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาวะของผู้เรียนทั้งด้านกาย ใจ สังคม และปัญญาโดยตลอด จึงส่งผล

ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ในระดับดี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด มี 2 ด้านซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ สภาพแวดล้อมเป็นสุขและครอบครัวเป็นสุข ($X = 3.62$, $S.D. = 0.53$) ในด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยเพื่อปลอดภัยจากอุบัติเหตุ สารพิษ สิ่งเสพติด อบายมุข อาชญากรรม และการล้วงละเมิดทางเพศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี อินทร์รักษา (2012: 299 – 313) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับน้อยและน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขนาดงบประมาณของสถานศึกษา

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด มี 2 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือสภาพแวดล้อมเป็นสุขและครอบครัวเป็นสุข ($X = 4.63$) ในด้านครอบครัวเป็นสุข พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือสมาชิกในครอบครัวร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจของครอบครัวให้อยู่รอดและเข้มแข็ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัวไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2553: 222) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างหลักประกันความมั่นคงของครอบครัว พบว่า การที่จะทำให้ชีวิตครอบครัวมีความมั่นคงนั้น ต้องมีองค์ประกอบที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดความสมดุลจากด้านอื่น ๆ ด้วย ได้แก่การที่สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพที่ดีมีการศึกษาที่สามารถนำไปประกอบอาชีพที่มั่นคงได้ รวมทั้งมีรายได้พอเพียงที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างไม่ขัดสน และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีชุมชนที่พึ่งพาอาศัยกันได้ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน ก็จะทำให้ครอบครัวมีความสุข อันจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีได้เช่นกัน

3. ด้านผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียนเป็นสุข 2) ด้านโรงเรียนเป็นสุข 3) ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข 4) ด้านครอบครัวเป็นสุข และ 5) ด้านชุมชนเป็นสุข

3.1 ด้านผู้เรียนเป็นสุข ประกอบด้วย 7 แนวทาง ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีนิสัยใฝ่รู้เรียน 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐาน และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 5) ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเล่นดนตรีและกีฬา 6) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต 7) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล พิมพ์สอน และคณะ (2557: 56-77) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาผู้เรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3.2 ด้านโรงเรียนเป็นสุข ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหาร โรงเรียนมีวิสัยทัศน์ และนโยบายที่เน้นการเรียนรู้เป็นหลัก ใช้ระบบคุณภาพในการปฏิบัติงาน คำนึงถึงการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษามีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก 3) ครูมีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง 4) โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองความต้องการ และความสนใจของนักเรียน 5) นักเรียนในโรงเรียนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน 6) หลักสูตรของโรงเรียนมีลักษณะที่ยืดหยุ่น สอดคล้องตามสถานการณ์ และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑา จีบบัง (2555: 65) ได้ศึกษา

เรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ควรส่งเสริมให้ครู มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอน

3.3 ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข ประกอบด้วย 4 ได้แก่ 1) จัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนพื้นที่สีเขียวและมีสื่อการเรียนเพียงพอ 2) โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก 3) บุคลิกภาพของครูยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายเหมาะสม 4) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑา จีบบัง (2555: 65) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ควรส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ครอบคลุมครบทุกด้าน

3.4 ด้านครอบครัวเป็นสุข ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้ปกครองเอาใจใส่ลูกหลาน 2) ให้ความรักและความอบอุ่น 3) มีการเสริมแรงจูงใจและให้รางวัล 4) การใช้เวลากับลูกอย่างมีคุณภาพ 5) ร่วมมือกับทางโรงเรียนในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 6) การร่วมมือกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน สอดคล้องกับมูลนิธิเครือข่ายครอบครัว ได้เสนอแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ได้แก่ 1. การส่งเสริมสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว เพื่อสร้างความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจภายในครอบครัว 2. การปลูกฝังให้มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ดี เพื่อจะได้มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ดีและถูกต้อง 3. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อไม่สร้างปัญหาให้กับตนเอง ครอบครัว และสังคม และมีส่วนร่วม ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา

3.5 ด้านชุมชนเป็นสุข ประกอบด้วย 5 แนวทาง ได้แก่ 1) สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม 2) ระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาอาคาร

สถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุครุภัณฑ์และอื่นๆ 3) ชุมชนร่วมกับโรงเรียนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี 4) ชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดี 5) ประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฅณิกุรตน์ ทัพขวา (2555: 5-6) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ชุมชนควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ยกย่องเชิดชูเกียรติกัน สนับสนุนส่งเสริมการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด มี 2 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือสภาพแวดล้อมเป็นสุข และครอบครัวเป็นสุข ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จึงควรศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมและหาแนวทางในการพัฒนา ด้านดังกล่าว และควรทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้เป็นแนวทางในภาพรวม จึงควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนา

แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะให้สามารถนำไปใช้ เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน

2.2 จากผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านครอบครัวเป็นสุข ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ควรให้ความสำคัญและใช้แนวทางดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะจากการวิจัยไปพัฒนาด้านดังกล่าว และควรทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2.3 จากผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ในด้านที่ผู้เรียนเป็นสุข พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้เรียนลดภาระงานที่อัดลมและขนมอบเคี้ยว ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ควรให้ความสำคัญและพัฒนาแนวทางดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะจากการวิจัย ด้านดังกล่าวอย่างจริงจัง

2.4 ประเด็นที่น่าสนใจจากแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา อีกประเด็น คือ ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเกี่ยวกับมาตรการโรงเรียนในการรักษาความปลอดภัย ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษาใน ด้านดังกล่าวต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย. (2553). *องค์ประกอบของสุขภาพ*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2559 จาก <http://www.Advisor.anamai.moph.go.th/262/26201.html>.
- กัมพล เจริญรักษ์. (2558). *โรงเรียนสุภาพระตอบโจทย์ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้*. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2559, http://www.kroobannok.com/news_file/p49412811116.pdf.
- คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2553). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กาลสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- จรรยา จับบัง. (2555). *รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ป.ด.ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, สถาบัน. (2556). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน(O-NET)*. เอกสารรายงานผลการทดสอบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41.
- ณภิญรัตน์ ทัพขวา. (2557). *การมีส่วนร่วมของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปราณี อินทรักษา. (2555). *การศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรัชญาภรณ์ โปทา. (2559). *โรงเรียนวิถีชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างสุขภาวะเพื่อศึกษากระบวนการส่งเสริมสุขภาวะ โรงเรียนวิถีชุมชนท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ ศศ.บ.: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2557.
- ประวิต เอราวรรณ์ และนุชชานา เหลืองอังกูร. (2544). *การสร้างแบบประเมินทักษะชีวิตและผลการส่งเสริมทักษะชีวิตโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2547). *การสังเคราะห์โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้านสุขภาวะในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว.(258). *แนวทางการสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว*. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2559 จาก <http://www.familynetwork.or.th/node/15741>
- มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา, *คู่มือการประเมินตนเองโรงเรียนสุภาพระ (2554)*, (<http://www.ires.or.th/wp>).
- รณนภัทร กตตน์วงศ์กร. (2557). *ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.บ.: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วรารักษ์ บุญเชียง. (2556). *อนามัยโรงเรียน*. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สุชาติ โสภประยูร และ เอ็มอัชฌา วัฒนบูรานนท์. (2542). *การสอนสุขศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุภาพรรวมใจ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559)*.
กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

เอ็มอัชฌา วัฒนบูรานนท์. (2556). *หลักการสอนสุขศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.

กัมพล เจริญรักษ์. (2558). *โรงเรียนสุขภาวะตอบโจทย์ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้*. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2559, http://www.kroobannok.com/news_file/p49412811116.pdf.